

WAT VOLGT?

De kogel is door de kerk: Leterme I is een feit. Met 87 procent van de aanwezige leden werd op ons partijcongres het regeerakkoord goedgekeurd. **JONGCD&V** slaagde erin 13 procent van de leden te overtuigen om tegen te stemmen of om zich te onthouden. Voormalig bureaulid Caroline Deiteren vroeg Yves Leterme in haar toespraak "Kunt U één goede reden geven waarom de onderhandelaars op 15 juli wél zouden gaan voor een staats hervorming?" Yves Leterme ging er in zijn wederwoord echter niet op in. De bezorgdheid van de jongeren bleek reeds snel gegrond. De witte rook steeg nog maar net op uit de Wetstraat 16, of Reynders stelde op de Franstalige omroep RTBF dat 15 juli helemaal geen deadline is, en dat er 3 jaar tijd is om te onderhandelen. Yves Leterme stelde in de krant Het Belang van Limburg dat N-VA zich geen illusies zou moeten maken, en dat CD&V zich niet zou laten gijzelen door haar kartelpartner. Maar de bezorgdheid gaat verder dan het communautaire luik. Ook op ethisch vlak dreigt nu zwarte rook. De liberale partners hebben immers aangegeven desnoods voor een wisselmeerderheid te gaan om onder meer de schuldeloze echtscheiding, euthanasie bij minderjarigen en dementerenden door te drukken. Het lijkt er meer en meer op dat Vlaanderen enkel op 10 juni oranje werd gekleurd, sedertdien is het zoeken naar oranje accenten. Vertwijfeld maar toch hoopvol kijken we nu uit naar 15 juli.

AXEL RONSE

Hoofdredacteur DMK/Politiek secretaris **JONGCD&V**
www.axelronse.be

PIETER MARECHAL

Hoofdredacteur DMK/Ondervoorzitter **JONGCD&V**
www.pietermarechal.be

JONGCD&V

INHOUDSTABEL

EDITO

Pieter Marechal/Axel Ronse

- WAT VIND JIJ HET BELANGRIJKSTE?

Anne Janssen

- HOOFDDOEK: JA/NEEN

Jeroen Vanden Berghe

- ETHIEK IN DE GENEESKUNDE: mag het iets meer zijn?

Roel Van Giel

- ETHIEK IN DE KLINIEK

An Segaert

- DE KWETSBARE MENS MAAKT DE ANDER GROOT

Wouter Beke

- HOMOHUWELIJK IS ZO OUD ALS DE WEG NAAR ROME...

Koen Goossens

- DE VALSE VRIJHEID VAN HET 'IK'

Bianca Debaets
Reginald Moreels
Benoit Lannoo

- DE NIEUWE ASIELPROCEDURE...

Jasper Delanoy

- OVER ETHIEK EN VRIJE MARKT

Jeroen Vandenbroucke

WAT VIND JIJ HET BELANGRIJKSTE?

Moslams, allochtonen, hoofddoeken, religieuze overtuiging, cultuurelement. Vreemd, onbegrijpelijk, dom, onderdrukt. Enkele woorden die naar mijn mening nog steeds te veel met elkaar verbonden worden. Voor mij zou het zo moeten zijn: moslams, allochtonen, hoofddoeken, religieuze overtuiging, cultuurelement. Anders, leerzaam, overtuigd, moedig.

Net zoals zovele andere problemen begint het hoofddoekendebat volgens mij met de vraag naar het anders zijn. Hoe gaan wij, brave Belgen, om met mensen die er een andere overtuiging op na houden?

Nog steeds voelen vele mensen 'anders zijn' en verandering aan als bedreiging. Stel je voor dat je op de een of andere manier uit je veilige cocon van 'huisje, tuintje, boompje' wordt gerukt, en dingen ziet die je niet kent, die je niet kunt plaatsen, die je niet begrijpt.

De meest menselijke reactie is die van bescherming. Beschermen wat je hebt, wat je kent; geen bedreiging in de buurt laten komen. We sluiten onze ogen voor alles wat nieuw en anders is, omdat we het vertrouwd niet kwijt willen. Logisch, want we zijn er gelukkig mee.

Maar toch wordt iedereen vandaag de dag, willens nillens, geconfronteerd met nieuwe en andere ideeën. We zien vrouwen die hun hoofd willen bedekken met een doek. Vreemd gedrag volgens ons. Wij staan immers elke dag een half uur voor de spiegel om er zeker van te zijn dat ons haar goed ligt. Wij begrijpen niet waarom je je haar wil bedekken. Waarom moslams het haar zien als teken van schoonheid, als iets intiem, dat ook in die sfeer beleefd moet worden.

Nee, dat begrijpen we niet. Net zoals een vrouw uit een stam uit Papoea New Guinea niet zou begrijpen waarom wij onze borsten zo nodig moeten bedekken, en ze dan nog eens moeten ondersteunen met kleine ronde ijzertjes.

We begrijpen het niet, en we doen er ook geen moeite voor. Want dat is te moeilijk. Stel je voor dat blijkt dat een moslimvrouw helemaal niet dom en onderdrukt is, maar juist overtuigd en moedig.

Stel je dan voor dat je naar het gemeentehuis gaat om een rolletje PMD-zakken, en er zit een gesluisde vrouw achter de balie. Dan kan je jouw ogen niet sluiten, je kan je hoofd niet de andere kant op draaien, want je hebt haar nodig. Dan word je zenuwachtig, en je begrijpt het niet.

Stel je voor dat je geholpen wordt door diezelfde vrouw, met hoofddoek en alles. Je vraagt je rolletje vuilniszakken, en de vrouw vraagt: "PMD of rest?". "PMD" antwoord je, een beetje verbaasd dat ze Nederlands spreekt.

De vrouw verdwijnt en komt enkele minuten later terug. "Alstublieft." Je betaalt, en terwijl je weggaat, lacht de vrouw hartelijk en roept ze "nog een prettige dag verder!". Blij door haar vriendelijkheid, verlaat je het gemeentehuis en fiets je naar huis.

Stel je nu voor dat je naar het gemeentehuis gaat om hetzelfde rolletje PMD-zakken. Er zit een man achter de balie, erg geconcentreerd op zijn PC. Er is geen rij, dus je gaat onmiddellijk naar de balie, en verwacht dat de man je opmerkt. Na een kuchje, een hoest en een keer met je hak getikt te hebben word je zenuwachtig. De man vraagt, zonder op te kijken, wat je wilt. "Een rolletje PMD-zakken, alstublieft", zeg je met je vriendelijkste stem. De man zucht, verdwijnt tien lange minuten, en komt uiteindelijk terug de ruimte ingesloft. Je betaalt, je bedankt de man en wenst hem nog een prettig dag. De man hoort je niet, want hij zit alweer achter zijn PC. Gefrustreerd verlaat je het gemeentehuis en fiets je naar huis.

Stel je nu de volgende vraag: Wat is het belangrijkste? Goede en vriendelijke dienstverlening, of een bediende met een onbedekt hoofd?

ANNE JANSSEN (23) is voorzitter van JONGCD&V Grobbendonk

E: anne_janssen52@hotmail.com

PRIKBORD (1)

NATIONALE RAAD SPORT: zaterdagvoormiddag 19 april

Met de Olympische Spelen van Peking voor de deur, hebben we bij **JONGCD&V** dit jaar bijzondere aandacht voor sport. Daarom organiseren we op zaterdagvoormiddag 19 april een heuse nationale raad over dit thema.

Voor wie?

Iedereen welkom! De toegang is gratis!

Waar en wanneer?

Op zaterdagvoormiddag 19 april 2008 van 10 tot 12 uur. De locatie is het BHV-secretariaat, Brusselstreenweg 806 in Zellik.

Al ongeduldig?

Mail dan naar info@jongcdenv.be om je in te schrijven!

VORMING'SUPERPLOEG': zaterdagnamiddag 19 april

Hoe jouw lokale afdeling omvormen tot een echte superploeg? Dat is het thema van de vormingssessie 'superploeg'. Die vindt plaats op zaterdagnamiddag 19 april, na afloop van de nationale raad sport.

Voor wie?

Lokale voorzitters en andere lokale trekkers.

Waar en wanneer?

Op zaterdagnamiddag 19 april 2008 van 13 tot 17 uur. De locatie is het BHV-secretariaat, Brusselstreenweg 806 in Zellik.

Ook interesse?

De deelname is gratis. Stuur op voorhand wel een mailtje naar info@jongcdenv.be om je aanwezigheid te bevestigen!

HOOFDDOEK: JA/NEEN

Soms kan een debat echt verhelderend zijn over de werkelijke principes van mensen of politieke partijen. Het al dan niet verbieden van hoofddoeken (of andere religieuze of levensbeschouwelijke symbolen) is er zo eentje. Dit debat heeft al heel wat politieke spelletjes moeten doorstaan. Denk maar aan het uit elkaar spelen van een lokale bestuursmeerderheid door wisselmeerderheden, het al dan niet opdringen van een standpunt aan fractieleden met een andere overtuiging, er al dan niet overdreven mee in de kijker willen lopen (herinner je Bettina Geysen), of het al dan niet alliantie vormen met het Vlaams Belang. Maar los van die politieke spelletjes, legt het debat vaak de echte houding bloot over mens en samenleving.

Ik was dan ook zeer content toen ik begin februari volgende woorden van Wouter Beke in de krant De Standaard las (de volledige versie vind je op www.wouterbeke.be):

*Mensen die zich religieus willen laten respecteren zijn geen bedreiging, maar een toegevoegde waarde voor de democratie. Een staat moet het **actief pluralisme** terzake promoten: dit wil zeggen zichzelf neutraal opstellen, maar het bestaan van organisaties en verenigingen die met zingeving bezig zijn ook actief ondersteunen. Want geloof is misschien wel een private aangelegenheid, maar het heeft ook een hoog samenlevingsgehalte. Zingeving scherpt de democratische reflex aan, verhoogt het vertrouwen tussen mensen, versterkt het sociaal kapitaal, brengt mensen samen en activeert gevoelens van solidariteit.*

Dit actief pluralisme gaat veel verder dan de *laïcité*, het in al zijn facetten absoluut scheiden van kerk en staat. De pure *laïcité* is een in Frankrijk fel verdedigd principe, zelfs een van de pijlers van de republiek. President Nicolas Sarkozy kreeg dan ook de wind van voor toen hij begin januari sprak over het bijsturen van dit aloude beginsel. De president heeft het liever - en terecht - over een *laïcité positive*, waarbij hij religie een prominenter plaats wil geven in de maatschappij.

Voor mij leidt een neutrale opstelling van de overheid niet automatisch naar een hoofddoekenverbod voor overheidspersoneel, al dan niet aan het loket. Wouter Beke trekt deze conclusie wel in het opiniestuk, weliswaar op een voorzichtige manier. Ik erger me niet als een loketbediende, die me in het dienstencentrum mijn elektronische identiteitskaart overhandigt, een hoofddoek draagt. Laat staan dat ik de stedelijke overheid zou associëren met die hoofddoek. Met andere woorden: ze niet meer neutraal zou vinden. Helaas kan niet iedereen die gedachtesprong maken en overwinnen ergernis en onverdraagzaamheid. Die overwinning leidt dan, jammer genoeg, naar een algemeen verbod.

Bovendien heb ik bij het argument "neutraliteit van de overheid" een dubbel gevoel. Is dit onomwonden hét argument voor het verbod? Of richt het verbod zich tegen alle religies en de islam in het bijzonder? Wordt de moslimvrouw met de hele heisa rond het verbod niet gevisieerd? Ik ben alleszins voorstander van een zichtbare plaats van religie en overtuiging in de maatschappij; die diversiteit kan niet voldoende ondersteund worden.

Om toch nog iets te zeggen over die politieke spelletjes (ik kan het niet laten): het was overduidelijk dat paars in Gent uit elkaar was gespeeld. Het fotoboek met de gezellige beeldjes van Guy en Freya op het bankje was even ver weg. Helaas heeft de (CD&V-)oppositie ervoor gekozen met zichzelf bezig te zijn, in plaats van voluit de oppositietaal boven te halen. Een gemiste kans.

JEROEN VANDEN BERGHE (32) is voormalig voorzitter van CD&V Gent

E: jeroen.vanden.berghe@telenet.be

W: <http://jeroenvandenberghewordpress.com>

ETHIEK IN DE GENEESKUNDE: mag het iets meer zijn?

Een vrouw in Frankrijk heeft een uiterst zeldzame tumor in het aangezicht (200 gekende patiënten wereldwijd over de laatste 20 jaar!). De tumor is niet te behandelen, en leidt tot misvormingen van het aangezicht. De patiënte wordt blind, doof en zegt ondraaglijke pijn te lijden. De vrouw vraagt euthanasie, maar kan dit in Frankrijk niet krijgen.

Een zwangere vrouw wordt na een auto-ongeval gediagnosticeerd als hersendood (d.w.z. klinisch dood). De arts en familie beslissen om alles te doen om het kind in leven te houden. De vrouw wordt kunstmatig in leven gehouden. Enkele weken later treedt een spontane abortus op.

Alle bekende casussen in de medische ethiek behoren tot dit genre van problemen. Zeker als er daarbij nog een verwevenheid is tussen ethiek en recht, krijgen deze casussen in de media alle aandacht. Zeldzame, extreme gevallen (al dan niet het gevolg van de moderne spitstechnologische geneeskunde) zijn de toetssteen geworden voor ethische modellen.

Maar is ethiek in de geneeskunde beperkt tot enkele spectaculaire hete hangijzers van de moderne geneeskunde? Zijn de zeldzame casussen die tot heroïsche debatten leiden het bewijs dat de ethiek in de geneeskunde faalt? Of moeten we vertrekken vanuit de dagdagelijkse praktijk?

Een studente van 21 jaar komt begin januari op consultatie, omdat ze zich ziek voelt. Ze heeft koorts, hoest een beetje en voelt zich moe. Alles wijst op een banale virale infectie van de bovenste luchtwegen. Enkele dagen uitzielen, en ze zal genezen zijn. De patiënte vraagt echter om toch al een antibiotica voor te schrijven, want volgende week zijn het examens en ze kan het zich echt niet permitteren om lang ziek in bed te liggen.

Alles wijst op een virale bovenste luchtweginfectie, maar de arts kan dit niet bewijzen. Normaal wacht men enkele dagen af. Als het dan niet beter is, neemt men een sputa-staal en start men een antibiotica. Maar als de patiënte binnen enkele dagen niet beter is, en het dus toch een bacteriële infectie bleek te zijn, mist zij een deel van haar examens. Moeten we hier dus niet uit voorzichtigheid toch maar antibiotica te starten? De examens zijn immers een zeer belangrijk gegeven voor de patiënte. Anderzijds als je toch al een antibiotica opstart, terwijl de kans groot is dat het een virale infectie is, help je mee aan de toenemende resistentie van bacteriën voor antibiotica. Op die manier breng je op lange termijn de volksgezondheid in gevaar en voer je eigenlijk geen goede geneeskunde uit.

Een man gekend met hypochondrie (een psychische aandoening waarbij patiënten extreem veel aandacht schenken aan hun lichaam en allerlei normale lichamelijke verschijnselen als een teken zien van een ernstige aandoening) krijgt na een routineoperatie een zware pijnstillers. Dit is een klassieke behandeling, maar langdurig gebruik van de pijnstillers kan tot verslaving leiden. De patiënt blijft echter klagen over hevige pijnen, en vraagt meer en meer pijnmedicatie. Gezien de voorgeschiedenis is de arts ervan overtuigd dat de pijnklachten overdreven zijn. De patiënt blijft echter aandringen.

Wie zou de medicatie geven? De pijn kan een gevolg zijn van de operatie (ook bij een routineoperatie kunnen nog complicaties voorkomen). Maar de pijn kan ook overdreven zijn, en in dat geval is het toedienen van pijnstillers ongeoorloofd en zelfs gevaarlijk wegens het verslavingsgevaar. Nochtans als je aan artsen en patiënten vraagt waarom een medicatie al dan niet wordt toegediend, zal iedereen antwoorden dat dit puur op grond van een klinisch oordeel is. Maar is dit wel zo?

Deze twee op het eerste gezicht simpele casussen tonen aan dat een klinisch oordeel ook een ethisch oordeel zijn. Als ik jou (als lezer) zou vragen om jouw oordeel over deze twee laatste casussen te geven, verwacht ik dat er grote verdeeldheid tussen de lezers heersen. Is dit erg? Is het ene oordeel minder ethisch dan het andere? Ik denk het niet. Vragen als : "Wat mag?"; "Wat mag niet?"; "Wat is ethisch onaanvaardbaar?", komen vooral bij de eerste twee casussen naar boven. Ze zijn dan misschien wel terecht, maar ze zijn meteen ook een diepe valkuil voor de medische ethiek.

Geneeskunde is een toegepaste wetenschap, dus een wetenschap van mensen en toegepast door mensen. Elke ethische analyse of oordeel is dit ook. Elke medische beslissing heeft dus een ethische draagwijdte, alleen voelen we dit bij de 'dagdagelijkse casussen' niet zo aan. Ethiek in de geneeskunde heeft dus ook niet tot doel om een uitspraak te doen over goed en slecht. Over wat mag en niet mag. Daarvoor dient het gerecht. Medische ethiek heeft tot doel om vooral in de dagdagelijkse praktijk (maar ook in de extremere gevallen) een oplossing te vinden voor een dilemma waarmee de patiënt en de arts te maken hebben.

De geneeskunde is dus niet gediend met een reflexmatig of computergestuurd antwoord op bepaalde klachtenpatronen. Essentieel blijft de ontmoeting van mens tot mens. In deze ontmoeting wordt naast het medisch-klinische ook aandacht besteed aan de verkenning van het waardepatroon.

Ik geloof persoonlijk zeer sterk in een personalistische geneeskunde als bruikbaar ethisch model in de geneeskunde. Het geeft geen kant-en-klare oplossingen voor de problemen, maar het heeft als sterke punt dat het vertrekt vanuit de arts-patiënt relatie. Deze relatie moet een samenwerkingsverband zijn, waarin de eigenheid van iedere persoon in die relatie tot uiting komt. Via een open dialoog moeten excessen zoals paternalisme bij de arts of absolute autonomie bij de patiënt worden uitgesloten. Vanuit deze relatie moet men voor elk probleem een oplossing trachten te vinden, waarbij het welzijn en uniciteit van iedere patiënt centraal staan.

Dit is geen gemediatiseerde, spectaculaire ethiek. Dit is geen ethiek die zich verschuilt in donkere kelders. Dit is ook geen ethiek die zich aan het gerecht wil onttrekken. Dit is een ethisch model dat tracht oplossingen te vinden voor dagdagelijkse problemen, en daarbij rekening houdt met het principe dat ook in de geneeskunde heilig is : ledere patiënt/mens is uniek.

ROEL VAN GIEL (29) is vierdejaars student geneeskunde en lid van JONGCD&V Brasschaat.

E: roel.vangiel@student.kuleuven.be

ETHIEK IN DE KLINIEK

De medische wereld staat niet stil. Steeds gaan medici op zoek naar nieuwe technieken, nieuwe oplossingen. Het onderzoek staat niet stil, nieuwe ontdekkingen zijn schering en inslag. Goed nieuws, maar of er ook een keerzijde aan de medaille is, staat ter discussie. Verleggen we steeds de grens om *harder, better, faster & stronger* te doen? Houden we daarbij het ethische nog voor ogen? Ethiek moet samengaan met de kliniek. Het ene vraagt onomwonden om het andere.

We kunnen moeiteloos enkele voorbeelden aanhalen van medische (r)evoluties, ik licht slechts enkele toe. Stel je bent zwanger en dolgelukkig dat een nieuwe spruit zijn opwachting maakt in deze wereld. Maar na een eindje merken dokters dat er iets scheelt met het kleintje. Onderzoeken worden uitgevoerd, een aangeboren aandoening wordt gevonden. Niet meteen het leukste nieuws, maar je onvoorwaardelijke liefde voor je kind, doet je elke dag vechten voor een kwalitatief menswaardig bestaan. Maar er is een grote keerzijde, er is namelijk een grote kans dat het bij het volgende kind weer van dat is.

Baby op maat

Wat nu? Meer en meer steekt 'een baby op maat' de kop op: een genetisch geselecteerd kind. De eicellen worden specifiek gekozen, zodat een kind geboren wordt zonder aandoening. Ook cellen van een ander kind (bijvoorbeeld stamcellen uit de navelstreng) kunnen helpen om het vorige kind gezond te maken. Deze techniek roept minder bezwaren op als het kind heel erg gewenst is, en het niet enkel als oplaplmiddel dient voor het eerste kind. Voorts moeten we er ons ook van vergewissen dat er geen andere behandelingen bestaan voor het kind. Maar houdt het dan hier op? Wat te denken van genetische selectie op basis van geslacht, of om specifieke uiterlijke kenmerken te bekomen bij het kind? De medische evolutie wervelt aan zo'n snelheid voort dat we op een oogwenk bediend kunnen worden. Maar ik ben ervan overtuigd dat we als maatschappij verantwoordelijkheid dragen om aan zo'n toestanden een halt toe te roepen. Elke evolutie moet zijn grenzen kennen, het draait om verantwoordelijkheid geven en nemen.

Stamcelonderzoek

Een ander voorbeeld is stamcelonderzoek. Deze wetenschap biedt hoopvolle perspectieven voor de geneeskunde. Tot nu toe is de behandeling van leukemie en andere kankers de enige toepassing waarvan het effect zwart op wit is bewezen. Daar worden stamcellen al twintig jaar gebruikt.

Voorts is bewezen dat toediening van stamcellen aan patiënten met een hartinfarct leidt tot een verkleining van de infarctgrootte.

Maar er wachten een heleboel nieuwe uitdagingen, zoals het vervangen van cellen en weefsels die het lichaam niet of nauwelijks kan vernieuwen. Medici zoeken naar oplossingen voor de ziekte van Parkinson, herseninfarcten, *diabetes mellitus* en vele andere. Om de medische mogelijkheden op punt te stellen, is er echter nog heel wat onderzoek met embryonale stamcellen vereist.

Maar zowel het aanmaken als het gebruiken van embryo's voor onderzoek is ethisch omstreden. De uiteindelijke bron van de embryonale stamcellen zijn menselijke embryo's, die bij het oogsten daarvan verloren gaan. Maar omwille van het groot potentieel therapeutisch belang van deze cellen vinden velen het niet onaanvaardbaar, zolang overtallige embryo's uit IVF-behandelingen gebruikt worden. De ethische barrière ligt bij velen op het creëren van menselijke embryo's puur voor de stamcellen. Grenzen en voorwaarden in verband met het gebruik dringen zich op.

Bakens uitzetten

Opnieuw moet de ethiek niet alleen omgaan en inspelen op deze medische evoluties, maar ook duidelijk de bakens uitzetten. Het lijkt me dan ook maar logisch dat elk ziekenhuis, naargelang zijn eigen ethische visie, een strategie uitwerkt om daar mee om te gaan, steunend op een advies van het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek. Patiënten krijgen een aangepaste begeleiding. Maar wanneer deze niet overeenkomt met hun eigen medisch-ethische visie, moeten zij minimum een ander ziekenhuis aangereikt krijgen met een visie overeenkomstig met die van hen.

Deze voorbeelden tonen aan dat ethiek in de kliniek (en heus niet alleen daar) zich niet gemakkelijk in wetten giet. Vaak draait het om een aanvoelen, maar net daar wringt het schoentje. Een *evidence based medicine* vraagt minstens om een even uitgewerkt ethisch advies.

In de eerste plaats moet deze taak toevertrouwd worden aan mensen uit het veld zoals (medisch) ethici, artsen,... want binnen de gezondheidszorg is het niet enkel van belang dat het economische plaatje klopt. Maar vooral dat er een zorg is op maat van de patiënt dat kwaliteit biedt, waarbij ook de ethische discussie gevoerd wordt. Daarnaast dragen we als politiek evenzeer een grote verantwoordelijkheid. Als christendemocraten moeten we het ethische debat, ook in deze thema's, niet schuwen, en moeten we de aankomende evoluties in onze maatschappij mee helpen sturen en opvangen.

AN SEGAERT (22) is studente geneeskunde aan de KULeuven en lid van JONGCD&V Brugge

E: ansegaert@hotmail.com

PRIKBORD (2)

NATIONALE RAAD ETHIEK: zaterdagvoormiddag 10 mei

Wil je (nogmaals) jouw mening kwijt over ethiek?
Dan is de nationale raad ethiek voor jou echt *the place to be*.

Voor wie?

Voor iedereen natuurlijk!

Waar en wanneer?

Kruis alvast zaterdagvoormiddag 10 mei aan in
jouw agenda. Verdere info volgt!

WERKGROEP JONGE GEZINNEN ZKT. VOLK!

Wil je van de nationale raad jonge gezinnen van
28 juni een daverend succes helpen maken?
Engageer je dan in de werkgroep, die de teksten
voorbereidt!

Hoe?

Stuur gewoon een mailke naar info@jongcdenv.be

DE KWETSBARE MENS MAAKT DE ANDER GROOT

Er is een grote tegenstrijdigheid vast te stellen in de wijze waarop we met onze individuele vrijheid (mogen) omgaan. Als het over ethische kwesties gaat, over zaken van leven en dood, dan wil men een ethisch minimum in de wet inschrijven. Elk individu moet een zo groot mogelijke autonomie ontvangen. Het enige dat deze autonomie en vrijheid mag begrenzen, is het schadebeginsel. Ik mag met mijn persoonlijk leven doen wat ik wil, zolang ik maar geen fundamentele schade toebreng aan de ander. Of de waardigheid van iemand, het respect voor een persoon, gekwetst wordt of niet, is veel minder een ethische begrenzer. Anderzijds vinden we het normaal dat deze individuele vrijheid wel beperkt wordt op terreinen die niet met de waardigheid van leven en dood te maken hebben.

We vinden het wel normaal dat er politieke items zijn waarover je bepaalde meningen niet mag uiten omwille van het politiek correcte denken, dat er overal snelheidscamera's staan, dat we met SIS-kaarten onze meest individuele gegevens doorsturen naar centrale databanken, dat we in winkels door veiligheidscamera's gefilmd worden, dat ons medisch consumptiepatroon geregistreerd wordt, dat we het zonder goed te beseffen via GSM-stralen of GPS-verbinding overal gevolgd kunnen worden, dat decreten, omzendbrieven en ambtenaren van ruimtelijke ordening en stedenbouw bepalen welk soort huis je mag zetten, hoe groot de dakhelling mag zijn, welke gevelbekleding je wel en niet mag gebruiken. Dat we inzake milieureglementeringen sterk gereguleerd worden, enzovoort. Dit moet allemaal kunnen, hier mogen wel grenzen aan het vrije ik gesteld worden, maar als het gaat over de mens in zijn meest kwetsbare momenten – bij het begin en het einde van het leven bijvoorbeeld – dan kunnen/mogen we terugvallen op een smalle moraal of een minimumethiek?

Niet waardeneutraal

Het wordt vaak voorgesteld alsof wetten waardeneutraal zouden zijn. Maar dat de overheid niet waarde vrij reageert en niet kan reageren, is met enkele eenvoudige voorbeelden ook snel duidelijk te maken. Polygamie is België verboden. De wet stelt hier een bepaalde norm. Maar hoe is die norm tot stand gekomen? Waarom laat de wet het huwelijk voor paren van gelijk geslacht wel toe en polygamie niet? Als het persoonlijk geluk van individuen de ultieme graadmeter is, waarom kan polygamie dan niet wanneer dit in onderlinge toestemming gebeurt?

Als een bepaalde morele orde verdwijnt, komt er een andere in de plaats.

Een samenleving kent nooit een morele leegte. *"Il n'y a jamais de vide éthique"*, zegt Paul Valadier in zijn boek *Morale en désordre*.¹ Dit betekent dat ook de waarden en normen in onze samenleving en de wijze waarop ze politiek vertaald worden, de uitdrukking zijn van een bepaalde ideologie. En vandaag is dit de ideologie van de individuele zelfbeschikking. Het wettelijk willen beschermen van bepaalde waarden, wordt vaak aangevallen als een onterechte rem op de vrijheid van het individu. Als het gaat over adoptie, wordt alleen gesproken over de rechten van de individuele vader en moeder. Maar wat met het kind? Het zijn de ouders die kiezen voor een adoptie, niet het kind. Maar het kind is wel de eerste betrokkene. Het ondergaat de beslissing, en neemt de gevolgen met zich mee, soms zijn hele leven lang.

Maar niet alleen in ethische kwesties is de wet niet 'neutraal'. Ook op het sociaal-economisch vlak gaat onze wetgeving uit van de individuele zelfbeschikking. Het is via het principe van de vrije markt dat goederen individueel worden toegewezen. Het handelen van elk individu creëert een vraag en aanbod. Dit is echter geen neutrale keuze. Het marktprincipe zorgt ervoor dat tegen een zo laag mogelijke prijs een zo goed mogelijk product in zoveel mogelijk aantallen wordt verkocht. Maar dit marktprincipe en het eruit voortvloeiende winstbejag kan ook de bereidheid tot solidariteit wegnemen. Het kan leiden tot de afbouw van gemeenschappen en gemeenschappelijke waarden, wanneer het individualisme als afgeleid effect geheel dominerend wordt. Daarom wordt onze markt sociaal gecorrigeerd. Maar ook dit is geen neutrale keuze. Het vrije individu wordt een aantal beperkingen opgelegd, omdat we solidariteit toch belangrijk vinden.

Er is dus wel zeker een ethisch minimum dat in de samenleving blijkaar aanvaard is. Dit is een impliciete

¹ Paul VALADIER, *Morale en désordre*, Paris, Seuil, 2002, p. 7.

aanvaarding. Ze wordt niet geëxpliciteerd, want dan wordt duidelijk dat de individuele vrijheid als minimum tekortschiet. De wet is niet waarden-loos, maar is de uitdrukking van bepaalde waarden.

Respect

Vertrekken vanuit de zelfbeschikking is dus geen houdbaar criterium. Het uitgangspunt dat wij hanteren in dit soort debatten is dit wel, namelijk het opbrengen van respect en waardering voor de mens, ook op de meest kwetsbare momenten van zijn leven. Het woord 'respect' refereert duidelijk naar de omgeving. Het 'contextualiseert' het individu en verplicht ook de omgeving om zorg te bieden aan dit individu, in welke omstandigheden het ook verkeert. De mens is een wezen, delend in het leven van anderen, en is lid van een gemeenschap, een groep. De ander kan niet zomaar verbannen worden, kan niet zomaar uitgesloten worden. Individuele zelfbeschikking is dan ook onvoldoende. Het maatschappelijk debat zou dus niet mogen vertrekken van de individuele zelfbeschikking, maar moet vertrekken van de idee van gedeelde verantwoordelijkheid. En wie van dit uitgangspunt vertrekt, kijkt op een heel andere manier aan tegen dergelijke debatten.

Dit 'delend in het leven' zijn wordt door veel meer mensen als belangrijk aangevoeld dan we op het eerste zicht wel denken. Grote momenten delen we samen. Het geluk van de geboorte van een kind wordt vaak gedeeld met anderen. In de christelijke traditie wordt het gedoopt om duidelijk te maken dat het deel wordt van een gemeenschap, en opgenomen wordt in deze gemeenschap. Het bindend samen zijn, wordt duidelijk gemaakt via het huwelijk. Mensen trouwen en geven een feest om hun geluk te kunnen delen met anderen. Ook het overlijden, het lijden omwille van verlies, wordt gedeeld met anderen. Het leven wordt gedeeld, en mensen voelen zich daar goed bij. En zij die dit niet binnen een christelijke cultuur of traditie wenselijk te doen, zoeken vaak *ersatzen* en ontwikkelen eigen rituelen.

Levinas

De klemtoon op de zelfbeschikking heeft ook nog een ander gevolg waar ik me heel ongerust over maak. Wie over zijn eigen leven *kan* beschikken, *moet* ook over zijn eigen leven beschikken. Deze autonomie brengt mee dat afhankelijkheidsrelaties op de proef gesteld worden. Wie volledig over zijn leven wil/kan/moet beschikken, kan ook moeilijk afhankelijk zijn van anderen.

Door het discours van de zelfbeschikking, durft men vaak niet meer afhankelijk te zijn van een ander. Het gebrek aan vertrouwen, de idee dat men niet meer zal kunnen rekenen op anderen, maakt mensen bang. Levinas, die ooit gezegd heeft: "De kwetsbare mens maakt de ander door zijn kwetsbaarheid groot en leert relativeren", wordt hierbij helemaal vergeten. De menselijke waardigheid wordt niet bepaald door de mate waarin we de ander niet nodig hebben, maar dit wordt hoe langer hoe minder zo aangevoeld.

WOUTER BEKE (33) is nationaal voorzitter van CD&V a.i. en senator

E: info@wouterbeke.be

W: www.wouterbeke.be

HOMOHUWELIJK IS ZO OUD ALS DE WEG NAAR ROME...

Vroeg in de twintigste eeuw vermeldde Havelock Ellis (1901) dat homoseksualiteit geen ziekte was, maar een aangeboren afwijking en daardoor niet als immoreel beschouwd mag worden. Hij gaf ook aan dat al vele homoseksuelen een belangrijke bijdrage leverden aan de maatschappij.

Sigmund Freud ging akkoord met Ellis dat homoseksueel gedrag niet gezien kon worden als een ziekte. In een nu zeer bekende brief naar een Amerikaanse moeder in 1935 schreef Freud:

“Homosexuality is assuredly no advantage, but it is nothing to be ashamed of, no vice, no degradation, it cannot be classified as an illness; we consider it to be a variation of the sexual function produced by a certain arrest of sexual development. Many highly respectable individuals of ancient and modern times have been homosexuals, several of the greatest men among them (Plato, Michelangelo, Leonardo da Vinci, etc.). It is a great injustice to persecute homosexuality as a crime, and cruelty too....”

Als zoveel gerespecteerde individuen homoseksualiteit erkennen en aanvaarden, waarom hebben dan sommigen moeite met het homohuwelijk?!

Het bevestigen en zelfs inzegenen van relaties tussen mensen van hetzelfde geslacht, bestaat al vele jaren. Wat een nieuwe trend lijkt, blijkt een eeuwenoude traditie, zo concluderen geschiedkundige onderzoekers van de Amerikaanse universiteit Yale. Daar ontdekte professor John Boswell dat dergelijke inzegeningen net zo oud zijn als de christelijke huwelijksceremonies, waarop het huidige burgerlijk huwelijk is gebaseerd. Boswell vond in tot nu toe geheime Vaticaanse documenten meer dan zestig verschillende liturgieën voor de bevestiging van homoseksuele en lesbische relaties, die teruggaan van de achtste tot de achttiende eeuw.

Discriminatie

Nochtans is de discriminatie van homoseksualiteit een van de ergste en hardnekkigste vormen van onderdrukking die onze cultuur kent. Lange tijd was het wapen de doodstraf. Een ander wapen was het totale stilzwijgen. ‘Sodomie’ was de ergste zonde, zo erg dat ze zelfs niet bij naam genoemd mocht worden. Vanaf de 19e eeuw werd de onderdrukking medisch aangepakt. Homoseksualiteit was een ziekte die door radicale therapieën genezen moest worden. Dergelijke zaken bestaan nog amper, maar toch blijft discriminatie ook vandaag de dag nog (in enige mate) aanwezig.

Homoseksualiteit is in België uit het strafwetboek verdwenen. De laatste vermelding verdween in 1985 (het artikel 372bis. waarbij de leeftijdsgrens voor homoseksueel contact lag op 18 jaar, terwijl dat voor heteroseksueel contact lag op 16 jaar). Holebi's worden in verscheidene landen wel nog altijd wettelijk gediscrimineerd: bepaalde rechten toegekend aan hetero's (bijvoorbeeld het recht om te huwen) worden hen onttrokken. Daarnaast is er nog de ruimere maatschappelijke discriminatie (ook in België).

Homoseksualiteit wordt veelal nog negatief bekeken, als iets abnormaals of toch iets raars. Holebi's die voor hun geartheid uitkomen, worden achtergesteld door werkgevers, ouders, huisbazen, opvoeders, bureaus, collega's of zelfs ordehandhavers.

Een groot deel van de holebi's verbergt daarom zijn geartheid en/of onderdrukt ze zelfs. Dat is psychisch zeer zwaar, het aantal depressies bij holebi-jongeren blijft groot. Volgens een onderzoek van de Universiteit Gent (uitgevoerd door Prof. Dr. John Vincke, Prof. in de sociologie, in 1998) zou het aantal zelfmoordpogingen bij homoseksuele jongens tot tweemaal en bij jonge lesbiennes tot vijfmaal hoger liggen dan bij heteroseksuele leeftijdsgenoten. Het verminderen van het aantal zelfmoordpogingen blijft voor **JONGCD&V** nog steeds een belangrijk ideaal, zodat ook voor de achterliggende reden een oplossing gezocht moet worden.

Het aantal depressies bij holebi-jongeren kan worden teruggedrongen door dit thema nog meer bespreekbaar te maken, onder andere ook binnen de politiek!

Het kan niet ontkend worden dat de laatste decennia en vooral de laatste tien/twintig jaar een serieuze vooruitgang is geboekt. De openheid ten opzichte van holebi's is toegenomen, er is aandacht in de media, en hier en daar lukt het een holebi om zich te *outen* zonder negatieve gevolgen.

Waarom het homohuwelijk?!

Homokoppels hebben het recht om te trouwen omwille van dezelfde redenen als hetero's: liefde, partnerschap, gezamenlijke interesses, gezamenlijke doelen, emotionele en financiële zekerheid en in sommige gevallen ook om een gezin te stichten.

Met het huwelijk hebben homokoppels het recht om medische, gerechtelijke of financiële beslissingen te treffen in naam van hun partner. Ze kunnen hun zieke partner op intensieve zorgen bezoeken, en ook de toegang tot de andere afdelingen in een ziekenhuis kan hen niet meer ontzegd worden. Homo's of lesbiennes hebben toch ook het recht om de begrafenis van hun partner te regelen, of om de bezittingen van de overleden partner op te eisen.

Homokoppels hebben ook recht op de financiële voordelen van een huwelijk, ze hebben recht op de ziekteverzekering, pensioen of begrafenisvergoedingen van de partner. Ze mogen aanspraak maken op belastingvermindering of op kortingen bij verzekeringen of leningen waarvan ook gezinnen kunnen genieten. Homo's en lesbiennes willen gewoon graag een huwelijksovereenkomst, waarin zij dezelfde wettelijke, financiële en emotionele rechten krijgen als hetero's. Gelijke (mensen)rechten, zoals die ook in het Handvest voor de Grondrechten op 12 december 2007 in Straatsburg ondertekend werden door de voorzitters de EU-instellingen.

Tegenstanders van homohuwelijken halen soms aan dat de traditionele bedoeling van een huwelijk was om kinderen op te voeden. Maar traditie alleen is volgens mij geen reden om homo's en lesbiennes van dezelfde rechten als hetero's te onthouden. Niet zo lang geleden was de gedachte van het afschaffen van slavernij, vrouwenstemrecht, interracial huwelijken en vrouwen in het leger nog ondenkbaar. Het ging immers in tegen elke traditie. Kinderen opvoeden (zoals sommige homokoppels ook willen doen) is één reden voor een huwelijk, maar niet de enige belangrijke.

KOEN GOOSSENS (30) is actief lid van JONGCD&V Londerzeel. Hij schreef dit artikel op basis van zijn eindscriptie IK – JIJ – WIJ, Holebi's in onze samenleving.

E: info@koengoossens.be

W: www.koengoossens.be

DE VALSE VRIJHEID VAN HET 'IK'

Mensen doen aanvoelen dat ze erbij horen is volgens Réginald Moreels, Benoit Lannoo en Bianca Debaets de beste remedie voor de ontredde in het stadsweefsel. 'Aan zijn lot overgelaten wordt de mens depressief, of zelfs agressief.'

Zowat iedereen is het er over eens, onze samenleving – zeker in een stedelijke context – wordt gewelddadiger. Telkens reppen academici, opiniemakers en politici zich om analyses, commentaar en voorstellen te lanceren. Alsof je het sluimerende onbehagen in onze steden met mirakeloplossingen kunt ruimen.

Natuurlijk moeten politici problemen aanpakken: het groeiende onveiligheidsgevoel, het gemak waarmee je in ons land met messen of vuurwapens weggomt, jongeren die zonder sociale controle aan de straat worden overgelaten, enzovoort. Aan journalisten en wetenschapslui om dit alles bespreekbaar te maken, en aan politici om er beleidsprioriteiten op af te stemmen. Maar mensen doen aanvoelen dat ze erbij horen is minstens even belangrijk. Individuele aandacht, brede en intense participatie: goddank kunnen we hiervoor rekenen op vele kleine en middelgrote ondernemingen, en op het bloeiende maatschappelijke middenveld in ons land. Toch mogen ook politici zich met deze waarden inlaten. Zeker nu de dichtste nabijheid van familie en gezin her en der uiteenspat.

Daarom moeten politici, zelfs zonder uitdrukkelijk partijmandaat, als 'personalisten' actief deelnemen aan het economische, sociale, culturele en religieuze leven in de stad. Dit vernieuwde personalisme vormt het krachtigst denkbare antwoord op het spoor van ontredde dat het postmodernisme door de straten van onze steden trok.

'Back to the roots'

Waarom wachten tot de mensen naar je toekomen, en er niet zelf op toestappen? 'Dialoog is plaatsmaken voor wie van jou verschilt, omdat je hem ziet als drager van een stukje waarheid dat jou ontbreekt,' schreef de vermoorde bisschop Pierre Claverie van het Algerijnse Oran. Dat 'back to the roots' is allerminst in tegenspraak met welk verkiezingsprogramma dan ook. Want het personalisme is geen –isme dat ontspruit aan een denktank of in de frames van een webstek gegoten wordt. Dat alles mag natuurlijk gebeuren, maar de personalistische attitude gaat ruimer dan het loutere vast- of opleggen van rationele, utilitaire, ideologische of morele regels in politieke doctrines, economische marktsystemen, culturele beschavingspatronen of levensbeschouwelijk discours.

De personalistische attitude is metafysisch, zelfs utopisch. Ze geeft ons praktisch en ethisch handelen een uitstraling die wellicht de menselijke conditie overstijgt. Ze kenmerkt zich door drie sleutelbegrippen: relatie, verantwoordelijkheid en transcendentie. De relatie met 'de andere' wordt de basis van het denken. Niet langer de klassieke 'ik' maar 'de andere' daagt je uit je verantwoordelijkheid op te nemen. Anders beland je in de valse vrijheid van je eigen wereldje.

Verantwoordelijkheid

Ook de begrippen verantwoordelijkheid en transcendentie zijn in de huidige stedelijke context bijzonder relevant. Verantwoordelijkheid gaat, als uitgangspunt bij uitstek voor elke menselijke ontmoeting, vooraf aan respect. Je brengt maar respect op voor iemand of iets als je er verantwoordelijkheid voor opneemt. Anders wordt respect een lege en passieve houding, zoals verdraagzaamheid een minimale deugd is. 'Ik verdraag mijn burens, want ik ken ze niet en heb er alvast geen last mee.'

Verantwoordelijkheid gaat vooraf aan de vrijheid. Pas na het appel aan je verantwoordelijkheid ben je vrij positief of negatief te antwoorden. Wie ingaat op het appel van 'de andere', voelt pas hoe zijn vrijheid zich tot het oneindige uitstrekt. Trouwens, je verantwoordelijkheid reikt verder dan je naaste. Ook de miljardste mens is 'de andere'. Die miljardste mens kan toevallig als sans-papier in je straat komen wonen.

'Equidignity' reikt verder dan solidariteit, is van een andere dimensie dan pakweg de sociale zekerheid. Een personalistische relatie hoeft niet wederkerig te zijn. Je hoeft niet pers se te recupereren wat je hebt gegeven, of terug te geven wat je gekregen hebt.

Die verantwoordelijkheidsgedachte uit zich ook concreet in verontwaardiging, omdat twee miljard mensen leven zonder leefloon en omdat zovelen zich, ondanks uiterlijke schijn, eenzaam voelen of bedreigd door werkloosheid, ziekte, geweld op straat, noem maar op.

Waarom dit alles zo beklemtonen en het daarmee zo moeilijk maken? Als politiek geëngageerde mensen moeten we beseffen waar onze wortels liggen, en wat ons drijft. We staan trouwens niet alleen voor onze verantwoordelijkheid, maar geloven in een Grotere Aanwezigheid. Dit laatste durven we ook uit te spreken, zonder enige vorm van exclusiviteit te pretenderen ten opzichte van al wie deze Aanwezigheid niet ervaart, niet nodig acht of verwerpt.

Geen kruisvaarder

In ons Vlaamse politieke wereldje ben je steevast een gevaarlijke kruisvaarder als je het woord spiritualiteit in de mond neemt. Alsof je daarmee meteen de scheiding tussen kerk en staat in vraag stelt. Het verwijzen van levensbeschouwelijke overtuigingen naar de privé-sfeer is niet alleen intellectueel bedrog, het is maatschappelijke nonsens. Er bestaat wereldwijd geen enkele mensengemeenschap waarvan cultus, traditie, gewoonten en cultuur niet beïnvloed werd en blijft door godsdienstige of vrijdenkende beleving.

In plaats van de vroegere heteronomie, dreigen we in het Westen de autonomie heilig te verklaren. Dat helpt de mens niet vooruit, want aan zijn lot overgelaten blijkt hij moeilijk recht te blijven, wordt hij depressief of agressief. Het is geen schande te blijven getuigen dat het christendom, ondanks zijn momenten van falen, samen met andere tradities ons ideeëngoed heeft bepaald en deze onvoltooide democratie mee heeft opgebouwd. En het is goed met die 'spirit' opnieuw concrete mensen tegemoet te treden.

BIANCA DEBAETS (35) is gemeenteraadslid in Elsene

E: bdebaets@grouwels.irisnet.be

REGINALD MOREELS (58) is lid van CD&V Gent.

E: remoreels@telenet.be

BENOIT LANNOO (42) is lid van CD&V Antwerpen.

E: benoit.lannoo@pandora.be

DE NIEUWE ASIELPROCEDURE... OF HOE WE MENSENRECHTEN WISTEN TE NEGEREN

Het federale vreemdelingenbeleid ligt al jaren onder vuur: aanslepende asielprocedures, onvoldoende klaarheid inzake regularisaties en een falend verwijderingsbeleid. Het recente wetgevende werk op het terrein van de verblijfsreglementering brengt daar geen verandering in. De nieuwe asielwet van 15 september 2006 was nog niet helemaal in werking getreden, of ze werd in politieke en academische middens al in twijfel getrokken. Het Belgische asielrecht slaagt er blijkbaar niet in klaarheid te brengen, en holt de feiten maar wat achterna.

De procedure die een asielzoeker moet doorlopen om (al dan niet) als vluchteling erkend te worden, werd de voorbije 20 jaar al talloze malen veranderd. De belangrijkste oorzaak van deze aanpassingsdrift is de contradictie waarin België - en ook andere Europese staten - gewrongen zit. Enerzijds moeten we onze internationale verplichtingen nakomen, en een humanitair beleid voeren gestoeld op westerse waarden en mensenrechten. Maar anderzijds moeten we de toenemende migratiestromen zoveel mogelijk indijken, of toch ten minste in goede banen leiden.

Beide elementen leven ook in de samenleving. De hongerstakingen in kerken en andere plaatsen gesteund door een deel van de bevolking en zelfs door partijpolitieke middens, getuigen van de humanitaire benadering. Maar de aanslagen van 9/11 hebben het - al dan niet subjectieve - gevoel van terreur en onveiligheid ook in België aangewakkerd, en daarmee de druk vanuit de samenleving opgevoerd om de migratiestromen beter onder controle te krijgen.

De procedure moet enerzijds vermijden dat een persoon die *de facto* aan de definitie van vluchteling voldoet niet wordt erkend. Maar het moet anderzijds ook de aanvragen voldoende snel kunnen afhandelen, om een aanzuigefect te voorkomen en zo de 'avonturiers' te ontmoedigen. Het verzoenen van beiden, als tegengesteld ervaren doelstellingen, blijkt maar niet te lukken.

Humanisering

In de nieuwe asielprocedure staan ongetwijfeld positieve punten. De eigenlijke behandelingsperiode wordt aanzienlijk ingekort, de Raad van State wordt ontlast door de oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, en er is sprake van 'subsidiare bescherming' (een statuut toegekend

wanneer er zwaarwichtige gronden zijn om aan te nemen dat, indien die asielzoeker terugkeert naar het land van herkomst, er een reëel risico bestaat op het oplopen van "ernstige schade").

Zonder verder in te gaan op de details van de procedure, kunnen we stellen dat het een poging is om de versplintering van bevoegdheden en doublures in de procedure te verhelpen. Vanuit deze visie is er een duidelijke humanisering aan de gang.

Negeren van mensenrechten

We merken echter dat naast een humanitair discours ook steeds vaker het veiligheidsdiscours opduikt. Waar het ene discours de aanwezigheid van een asielzoeker in geen enkel opzicht aanziet als een bedreiging voor de samenleving, gebeurt dit wel in het andere. We zien op Europees niveau een duidelijke keuze voor het veiligheidsdiscours. Asiel en migratie worden, naast het beschermen van de interne markt, ook gekoppeld aan begrippen als terrorisme en drugsmokkel. Ook in België is deze evolutie merkbaar. Binnen de nieuwe asielprocedure vinden we diverse voorbeelden, waaruit blijkt dat de wetgever veiligheid of het zoveel mogelijk beperken van asielzoekers boven mensenrechten plaatst.

Problematisch is bijvoorbeeld dat een asielverzoek om puur formele redenen kan worden afgewezen. Het onderzoek naar de gegrondheid van een asielaanvraag gebeurt in de eerste fase door de Commissaris-Generaal. Hij kan op basis van formele 'onontvankelijkheidsgronden' - zoals het laattijdig indienen van het aanvraagdossier - een erkenning/aanvraag weigeren.

² Het Conka-arrest (februari 2002) is een arrest van het Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. België werd veroordeeld voor het in groep uitwijzen van Roma uit Gent naar Slowakije in oktober 1999. De rechter laakte het feit dat politiediensten de Roma bedrieglijk lokten, met de bedoeling ze in groep te kunnen uitwijzen.

Het blijft verbazen dat de afhandeling van asielerzoeken mogelijk is zonder inhoudelijke beoordeling van de gegrondheid van vrees of de aanwezigheid van een risico. Dit lijkt mij een ernstige schending van de humanitaire waarden, en lijkt mij zelfs in strijd met de internationale verplichtingen, zoals door België aangegaan, in onder andere het Vluchtelingenverdrag, het EVRM en de Kwalificatierichtlijn.

Deze verbieden het terugsturen van personen die vrijheid of leven vrezan naar het land van herkomst. Dit veronderstelt dus steeds een onderzoek naar de concrete risico's, wat niet kan in een procedure die het sluiten van een asiel dossier op puur formele gronden mogelijk maakt. Uit laattijdigheid kan niet *ipso facto* de ongegrondheid worden afgeleid.

Naast het in strijd zijn met de bovenvernoemde aangegane verplichtingen is deze constructie allesbehalve een duidelijke omzetting van de nood aan inhoudelijke beoordeling uit de Procedurerichtlijn.

Rol advocaten

Wat de jurisdictionele kant van de procedure betreft, zijn ook daar regelrechte vergrijpen aan de humanitaire verplichtingen merkbaar. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen beschikt niet over een eigen onderzoeksbevoegdheid, wat betekent dat het zich moet baseren op het aangevoerde dossier door de Commissaris-Generaal. Het is dan ook bijna onmogelijk om als asielzoeker nieuwe elementen aan te brengen. Dit kan enkel als voldaan is aan een resem voorwaarden. Daarnaast neemt de rol van advocaten toe, aangezien de procedure volledig schriftelijk verloopt. Zonder te veralgemenen gaat het in deze kwesties vaak om advocaten die niet met volle overgave hun cliënt wensen te verdedigen. De kwaliteit van juridische bijstand varieert dan ook enorm naargelang de interesse of ervaring van de advocaat.

Met betrekking tot het rechtsmiddel dringt zich duidelijk een evaluatie op. Enkel zo kan worden nagegaan of er effectief een beschikbaar rechtsmiddel is. We moeten voorkomen dat gelijkaardige vragen als bij het Conka-arrest² blijven opduiken.

Het valt ook af te wachten in hoeverre de asielinstanties, nu ze de 'keuze' hebben tussen twee statuten (vluchteling of subsidiaire bescherming), de ruime interpretatie van de vluchtelingdefinitie zullen aanhouden. Nu de wet in een alternatief beschermingsstatuut voorziet, zou de verenging van de definitie een pijnlijk feit kunnen worden.

Het correcte antwoord

Mensen zonder verblijfstoelating hebben zowel economisch als juridisch een kwetsbaar statuut. Bovendien vormen ze een bedreiging voor de werking van de verzorgingsstaat. Maar dit mag geen excuus zijn om onze aangegane verplichtingen op humanitair vlak te verloochenen.

Het afglijden van een mensenrechtendiscours naar een puur veiligheidsdiscours mag niet de basis vormen voor ons asielbeleid. Het moet een duidelijke combinatie tussen beide visies zijn. Daarnaast moeten we voorkomen dat het vreemdelingendebat wordt uitgebuit door bepaalde politieke partijen en de media. Deze creëren volgens onderzoek een verkeerde perceptie van de werkelijke situatie. De politisering is al te vaak slechts gebaseerd op een vermoeden van aanwezigheid van negatieve attitudes tegenover vreemdelingen bij de bevolking, of op een onveiligheidsgevoel.

Verantwoordelijkheid opnemen

CD&V, als partij die de menselijke waarden en normen hoog in het vaandel draagt, heeft een grote verantwoordelijkheid bij de evaluatie van de asielwetgeving, die er - zoals beloofd - moet komen. Een 'verveiliging' van onze maatschappij kan niet het correcte antwoord zijn op de problematiek die er al jaren heerst. Mensen op de vlucht verdienen bescherming. De misbruiken van het systeem mogen de toelating van de 'echte' asielzoeker, die nood heeft aan bescherming en opvang, niet in de weg staan. CD&V kan en is, vanuit haar overtuiging, verplicht hierin een voorttrekkersrol te spelen. Laten we humanaan blijven in het beslissen over de toekomst van mensen!

In dit artikel worden o.a. enkele bevindingen uit onderzoeken gebruikt. Omwille van de leesbaarheid werden geen verwijzingen in de tekst opgenomen. Ze zijn op verzoek verkrijgbaar bij de auteur.

JASPER DELANOY (21) is masterstudent in de bestuurskunde en Publiek Management. Hij is ook lid van JONGCD&V Roeselare.

E: jasper.delanoy@skynet.be

OVER ETHIEK EN VRIJE MARKT

Naast veel andere facetten heeft de ethiek ook in het marktdenken ingang gevonden. Het vertaalt zich vooral in de keuzevrijheid van het individu, een eufemisme voor 'U vraagt, wij draaien'. Met de technologische vernieuwingen kent de keuzevrijheid geen grenzen. Mensen veranderen na een medische ingreep en een hormonenkuur van geslacht, vrouwen doen meer en meer een beroep op de spermabank, homokoppels mogen naast vrouwen ook al kinderen adopteren,... Maar ook hier is de grens van het toelaatbare nog niet bereikt.

Moeten we ons niet stilaan afvragen of het marktgerelateerde zelfbeschikkingsrecht niet de grenzen van het toelaatbare heeft bereikt? Is de beslissingsbevoegdheid van ouders over het leven van hun kind wel onbepaald? Vormt het ene individu in sommige gevallen geen belemmering voor de vrijheid van zijn medemens? Evolueren we niet naar een egoïstische samenleving wanneer we het zelfbeschikkingsrecht absoluut maken? Wordt het daarom niet eens tijd om de onbegrensde mogelijkheden van de techniek onderhevig te maken aan ethische beperkingen?

Mensenfabriek

Wat technisch mogelijk is, zal ook in de praktijk worden toegepast. Zo is het gebeurd met invitro-fertilisatie, en zo zal het straks ook gaan met het reproductief kloneren, hoe sterk men daar nu ook tegen gekant is. De evolutie in de biotechnologie in combinatie met het vrije marktdenken leidt tot een gevaarlijke cocktail, die 'Brave New World' van Aldous Huxley gevaarlijk dichtbij brengt. Het enige voordeel dat daaraan vast hangt, is het economische perspectief. Een mensenfabriek. De boodschap komt er vooral op neer dat we wetenschap en ethiek nooit mogen overlaten aan het marktdenken, en dat daarom regelgeving noodzakelijk is. De maatschappelijke gevolgen zouden immers niet te overzien zijn. De solidariteit in onze samenleving zal flink onder druk komen te staan. De evolutie in de genetica is van deze aard dat we binnenkort het hele genoom van een foetus kennen, dus ook alle gezondheidsrisico's. Je weet dan exact welke ziektes een mens kan krijgen, en hoeveel die onze ziekteverzekering gaan kosten. Nu al hoor je kritiek op andersvaliden met kinderen. "Moet de gemeenschap daar ook al voor opdraaien", klagen de mensen. Individualisme versus solidariteit: dat wordt het grote conflict van de toekomst.

Tweedeling

Een ander mogelijk gevolg van de biotechnologische evolutie is een tweedeling in de samenleving. Omdat gentechnologie heel duur is, zal men een onderklasse krijgen die geen toegang heeft tot genterapie.

Alleen rijken zullen in staat zijn door genetische manipulatie zich voor allerlei ziekten te behoeden. Gaan we de weg op van een genetisch proletariaat? Er zou dan een genetische apartheid ontstaan, omdat slechts een deel van de mensheid zich als een soort *übermensch* erfelijk kan verrijken, terwijl een ander deel daar verstoken van blijft. De verschillen zouden een onoverkomelijke kloof tot gevolg hebben, zodat het resultaat uiteindelijk twee verschillende mensensoorten doet ontstaan. Meer concreet, de verschillen die we nu al tussen arm en rijk zien, zullen vanaf dan een genetische basis krijgen.

De marktmaatschappij heeft het uitzicht van de wereld omgevormd van een 'samenleving' naar een maatschappij waar het op zichzelf gerichte individu de norm is, en waar relaties tussen mensen vervangen worden door transacties. Maatschappelijke waarden veronderstellen dat het individu deel uitmaakt van een gemeenschap – ongeacht of dat een familie, een stam, een volk is –, waarvan de belangen het eigenbelang van het individu overstijgen. Een transactionele markteconomie ondermijnt nu juist die maatschappelijke waarden, en verzwakt morele beperkingen. De economie heeft zich losgemaakt van de ethiek. Iedereen is uit op zijn eigenbelang. Morele gewetensbezwaren vormen alleen maar een handicap in een meedogenloze wereld, waar het ieder voor zich is. In een zuiver transactionele samenleving kunnen mensen die zich niet om anderen bekommeren, zich gemakkelijker staande houden. Daardoor hebben ze een natuurlijke voorsprong.

Met andere woorden: op een transactionele markt kan ethiek tot een obstakel worden. Hoe meer mensen succes gaan zien als het criterium om anderen te beoordelen, des te minder integer ze hoeven te zijn. Dat is een van de meest verontrustende aspecten van het huidige mondiale kapitalistische stelsel. Een transactionele markteconomie gaat eveneens ten koste van de kwaliteit van het leven.

Een economie van 24 op 24 uur staat gelijk met langere bedrijfstijden, flexibilisering van de werktijden, verlaging van de uitkeringen, enzovoort. Dat dit gevolgen heeft voor de gezondheidszorgen (stress, vermoeidheid) spreekt voor zich. Rijkere landen worden niet alleen niet gelukkiger naarmate hun nationale inkomen groeit. De fractie van de bevolking die aan ernstige gezondheidsstoornissen lijdt, neemt toe. Meer mensen worden chronisch depressief en het zelfmoordcijfer gaat vaak de hoogte in. Een stevige verankering in een netwerk van familie en vrienden verandert in de oppervlakkigheid van uitgebreide, efficiënte en sociale netwerken. Dat is de wereld waar depressies en zelfmoorden toenemen. Naarmate een land rijker wordt en de markt het leven van de mensen dwingender gaat beheersen, gaat de stelling niet meer op dat de vrije markt het welzijn van de mensen dient. Het klinkt cliché maar geluk ligt niet in nog meer geld, maar in zaken die de markt niet kan bieden: vriendschap, een gelukkig liefdesleven, warme relaties met je kinderen en familie. Het geluk van een individu wordt bepaald door anderen. Waardering, affectie en bevestiging hebben de meeste invloed op onze gevoelsstemmingen.

Internationalisering

Maar net zoals de marktmaatschappij het egoïsme onder individuen bevordert, zien we dezelfde tendens zich voordoen op internationaal vlak tussen verschillende economische machtsblokken. Voorstanders van de marktmaatschappij durven nogal eens te beweren dat vrije handel en open markten de enige weg vormen naar wereldvrede. De werkelijkheid laat een totaal ander beeld zien. Economische uitwisseling brengt mensen in contact met elkaar, maar daarom niet in overeenstemming. Mensen definiëren hun identiteit aan de hand van wat zij niet zijn. In een wereld die in toenemende mate mondiaal is, doet zich een verheving voor van het culturele maatschappelijke en etnische bewustzijn.

Achter de idyllische façade van een economisch één wordende wereld staan grote belangentegenstellingen tegenover elkaar, waarbij er vooral gevochten wordt om markten, grondstoffen, banen en winsten. De winst situatie waar de hele wereld beter van moet worden, is niet meer dan een wensdroom, die weinig met de realiteit te maken heeft. De werkelijkheid ziet er heel wat minder idyllisch uit. Dit komt omdat de buitenlandse politiek van elk land wordt beheerst door een 'eigen volk eerst' principe, waarbij men 'de ander' het licht van de zon niet gunt.

De Verenigde Staten van Amerika en Europa leveren het mooiste voorbeeld. Al jaren wordt er tussen beide continenten gebakkeleid over het al dan niet afbouwen van de subsidies aan de landbouw.

Maar het gaat nog verder. In 2000 onthulde de onderzoeksjournalist Donald Campbell het bestaan van het Echelon-spionagesysteem. Met dit systeem kunnen Amerikaanse inlichtingendiensten alle elektronische e-mail, faxen en gsm-gesprekken van overal in de wereld systematisch onderscheppen. Het netwerk dateert vanuit de periode van de Koude Oorlog, en had voornamelijk militaire doelstellingen voor ogen. Na de val van de muur oriënteerde het netwerk zich vooral op het 'verzamelen van politieke en economische gegevens'. Daarom wordt de VS ervan verdacht op die manier bedrijven van eigen bodem te hebben bevoordeeld t.a.v. Europese bedrijven, die naast lucratieve contracten visten.

Telkens opnieuw zien we dat de belangen van de grote economische machtsblokken met elkaar in conflict komen. Een wereldorde die gebaseerd is op een voortdurende strijd om internationale markten, kan geen duurzame vrede brengen. Kijk maar eens naar de houding van de rijke landen ten opzichte van de Derde Wereld. Wanneer men over de nodige middelen, kennis, technologie en kapitaal, beschikt om kwetsbare concurrenten uit de markt te katapulteren, ligt een pleidooi voor de open grenzen politiek voor de hand. Maar van zodra men zelf uit de markt 'geprijsd' kan worden, wordt meteen het protectionisme van stal gehaald.

JEROEN VANDENBROUCKE (19) is student journalistiek en lid van JONGCD&V Brugge

E: jeroenvandenbroucke@gmail.com

Geef jouw mening over jonge gezinnen!

Op 28 juni vindt de nationale raad jonge gezinnen van **JONGCD&V** plaats. De volgende DMK (van eind mei) zal daarom grotendeels gewijd zijn aan dit thema.

Wil ook jij graag je mening kwijt over de problemen van jonge gezinnen? Denk maar aan de problematiek van betaalbaar wonen? Of aan de soms moeilijke balans tussen werk en privé? Kruip dan in jouw elektronische pen, en stuur jouw opiniestuk voor maandag 19 mei naar dmk@jongcdenv.be. Die dag is immers de onverbidelijke deadline. De hoofdredacteurs Pieter en Axel zijn alvast benieuwd naar jouw mening! Zeker doen dus!

COLOFON

DMK Denk-Mee-Krant is een initiatief van **JONGCD&V** vzw met de steun van de Vlaamse Gemeenschap

VU Hans KNOP

REDACTIE

A Wetstraat 26
1040 Brussel

T 02 238 38 90

F 02 230 33 01

E dmk@jongcdenv.be

U www.jongcdenv.be

HOOFDREDACTIE

Pieter MARECHAL en Axel RONSE

REDACTIESECRETARIS

Philippe VANSTAPEL

AUTEURS

Anne JANSSEN, Jeroen VANDEN BERGHE, Roel VAN GIEL, An SEGAERT, Wouter BEKE, Koen GOOSSENS, Bianca DEBAETS, Reginald MOREELS, Benoit LANNOO, Jasper DELANOY, Jeroen VANDENBROUCKE,

VORMGEVING

Philippe VANSTAPEL/Hans KNOP